

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดพิจิตร โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากเกษตรกร จำนวน ๓๔๘ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกร เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรผลศึกษาแบ่งการนำเสนอออกเป็น ๕ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร

๔.๒.๑ ด้านความพอประมาณ

๔.๒.๒ ด้านความมีเหตุผล

๔.๒.๓ ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

๔.๒.๔ เจื่อนไขความรู้

๔.๒.๕ เจื่อนไขคุณธรรม

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดพิจิตร จำนวน ๓๙๘ คน แสดงค่าความถี่ร้อยละดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๙๘)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน - คน	ร้อยละ
๑.สถานภาพ	ชาย	๑๙๗	๔๙.๕๐
	หญิง	๒๐๑	๕๐.๕๐
๒.อายุ	ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๙	๔.๘๐
	๓๐ - ๓๙ ปี	๕๖	๑๔.๑๐
	๔๐ - ๕๐ ปี	๑๕๔	๓๘.๗๐
	มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป	๑๖๙	๔๒.๕๐
๓.ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	๒๔๗	๖๒.๑๐
	มัธยมศึกษา	๑๑๔	๒๘.๖๐
	ปวช.	๒๑	๕.๓๐
	ปวส.	๑๔	๓.๕๐
	ปริญญาตรีขึ้นไป	๒	๐.๕๐
๔.รายได้ต่อเดือน	ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๑๗๙	๔๕.๐๐
	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๕๖	๓๙.๒๐
	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๕๑	๑๒.๘๐
	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๑๐	๒.๕๐
	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒	๐.๕๐
รวม		๓๙๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๒๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๐ มีอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๖๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕๐ มีระดับการศึกษาประถมศึกษาจำนวน ๒๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๑๐ และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๗๙ คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐

๔.๒ ความคิดเห็นของเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวม

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านความพอประมาณ	๓.๘๐	๐.๕๔	มาก
๒ ด้านความมีเหตุผล	๓.๘๕	๐.๔๑	มาก
๓. ด้านความมีภูมิคุ้มกัน	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก
๔. ด้านความรู้	๔.๐๓	๐.๔๗	มาก
๕. ด้านคุณธรรม	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๙๒	๐.๓๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๒) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความพอประมาณ

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. สำนักงานมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสม	๔.๐๘	๐.๗๑	มาก
๒. สำนักงานมีแนวทาง ปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีหลุดพ้นจากหนี้สินและความยากจน	๓.๗๔	๑.๐๔	มาก
๓. สำนักงานมีการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบอินทรีย์ชีวภาพ	๔.๑๙	๒.๑๗	มาก
๔. คู่มือการจัดทำบัญชีครัวเรือนที่ได้รับจากสำนักงานมีประโยชน์ในการใช้จ่ายในครัวเรือน	๓.๖๙	๑.๐๘	มาก
๕. สำนักงานมีการส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน	๔.๐๖	๐.๖๙	มาก
๖. หลักสูตรการฝึกทำปุ๋ยชีวภาพสามารถใช้ในการเพาะปลูกในปัจจุบัน	๔.๐๖	๐.๗๑	มาก
๗. จากที่สำนักงานชำระหนี้แทนสามารถลดภาระหนี้สินในครัวเรือนและทำให้ท่านรู้จักใช้จ่ายอย่างพอเพียงมากขึ้น	๒.๗๖	๐.๙๙	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๘๐	๐.๕๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความพอประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านความมีเหตุผล**

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ท่านคิดว่าสภาพเศรษฐกิจสังคมมีผลต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	๓.๓๐	๑.๐๔	มาก
๒. ในการประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ท่านคิดถึงสภาพสิ่งแวดล้อมหรือไม่	๓.๓๑	๐.๙๐	มาก
๓. ท่านคิดว่ายุคสมัยปัจจุบัน สามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตมากน้อยเพียงใด	๔.๐๗	๐.๗๑	มาก
๔. ท่านคิดว่าท่านจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้พัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศได้มากน้อยเพียงใด	๔.๐๗	๐.๗๐	มาก
๕. นอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้ว ท่านคิดว่าสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประกอบอาชีพอื่นได้หรือไม่	๔.๑๐	๐.๖๙	มาก
๖. สำนักงานได้มีบทบาทประชาสัมพันธ์ให้ท่านรู้ข่าวสารเพื่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพหลัก อาชีพรอง	๔.๐๗	๐.๖๙	มาก
๗. สำนักงานมีการจัดเวทีในชุมชน/องค์กรเพื่อให้ชุมชน/องค์กรมีการรวมกลุ่ม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน ร่วมติดตามผลและประเมินผลร่วมกัน	๔.๐๖	๐.๗๓	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๘๕	๐.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความมีเหตุผลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความมีภูมิคุ้มกัน

(n = ๓๔๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. สำนักงานมีการให้ความรู้ในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใช้ในปริมาณที่เหมาะสม และรู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรที่ไม่สามารถหาใหม่ได้	๔.๐๓	๐.๖๘	มาก
๒. สำนักงานมีการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกษตรกรเพิ่มคุณค่าให้กับวัตถุดิบการเกษตรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๔.๐๘	๐.๖๘	มาก
๓. จากที่สำนักงานได้ให้ความรู้และทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมีประโยชน์ในการประกอบอาชีพจากเดิมหรือไม่	๓.๙๒	๐.๘๕	มาก
๔. สำนักงานมีการจัดโครงการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน/องค์กร	๓.๔๔	๐.๙๐	มาก
๕. สำนักงานมีการส่งเสริมให้ท่านรวมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน/องค์กร	๔.๑๖	๐.๗๒	มาก
๖. สำนักงานได้มีการส่งเสริมให้ท่านประกอบอาชีพรองเพื่อเพิ่มรายได้เพื่อป้องกันรายได้จากอาชีพหลักที่อาจจะลดลง	๔.๑๓	๐.๗๐	มาก
๗. สำนักงานมีเทคนิคใหม่ๆเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกร	๔.๐๔	๐.๗๐	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความมีภูมิคุ้มกันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านความรู้**

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. จากวารสารที่สำนักงานได้แจกจ่ายให้ท่านให้ความรู้ด้านการฟื้นฟูอาชีพได้เหมาะสมกับอาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน	๔.๐๔	๐.๖๘	มาก
๒. การจัดอบรมศูนย์ปราชญ์สามารถถ่ายทอดความรู้ตรงตามความต้องการของท่าน	๔.๑๐	๐.๗๑	มาก
๓. เมื่อท่านได้เรียนรู้เทคนิคในการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรจากสำนักงาน สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงหรือไม่	๔.๐๕	๐.๖๗	มาก
๔. สำนักงานมีการนำหลักภูมิปัญญาชาวบ้านมาถ่ายทอดเพื่อให้เกษตรกรนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	๓.๙๙	๐.๖๘	มาก
๕. จากที่สำนักงานได้จัดงบประมาณฟื้นฟูอาชีพให้เกษตรกรไปแล้ว เกษตรกรสามารถฟื้นฟูอาชีพได้	๔.๐๑	๐.๖๙	มาก
๖. การจัดหาวิทยากรเพื่อให้ความรู้กับท่านเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจในการประกอบอาชีพ	๓.๘๔	๐.๙๓	มาก
๗. จากหลักสูตรการทำปุ๋ยชีวภาพและอื่นๆที่สำนักงานได้จัดอบรม สามารถทำให้เกษตรกรลดต้นทุน/และเพิ่มรายได้	๔.๒๐	๐.๖๔	มาก
รวมทั้งหมด	๔.๐๓	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๐๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านคุณธรรม**

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. จากที่สำนักงานได้อนุมัติแผน/โครงการ สร้างความรักใคร่สามัคคีภายในชุมชน/องค์กรของท่านหรือไม่	๓.๖๕	๐.๙๔	มาก
๒. งบประมาณการฟื้นฟูอาชีพเกษตรกรที่สำนักงานได้จัดให้แต่ละองค์กรมีส่วนช่วยให้มีความสามัคคีในองค์กร	๓.๘๕	๐.๘๓	มาก
๓. สำนักงานส่งเสริมให้เกษตรกร รวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งในองค์กร	๔.๐๙	๐.๖๕	มาก
๔. สำนักงานมีการส่งเสริมให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรอื่นๆเพื่อเพิ่มความรู้	๔.๐๖	๐.๖๙	มาก
๕. การซื้อหนี้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนได้อย่างแท้จริง	๓.๘๑	๑.๐๐	มาก
๖. สำนักงานมีส่วนช่วยสร้างจิตสำนึกให้คนในชุมชน/องค์กร ประกอบอาชีพที่ถูกกฎหมาย	๔.๑๑	๐.๗๒	มาก
๗. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกษตรกรชุมชน/องค์กร มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน	๔.๐๖	๐.๖๙	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๙๗	๐.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ความคิดเห็นของเกษตรกรการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๔.๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๔

สมมติฐานที่ ๑ เกษตรกรที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามสถานะภาพ

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สถานะภาพ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความพอประมาณ	ชาย	๑๙๗	๓.๘๖	๐.๖๒	๒.๓๘๒*	๐.๐๑๘
	หญิง	๒๐๑	๓.๗๓	๐.๔๔		
๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีเหตุผล	ชาย	๑๙๗	๓.๙๐	๐.๔๒	๒.๒๖๙*	๐.๐๒๔
	หญิง	๒๐๑	๓.๘๑	๐.๔๐		
๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีภูมิคุ้มกัน	ชาย	๑๙๗	๔.๐๒	๐.๔๔	๒.๑๖๙*	๐.๐๓๑
	หญิง	๒๐๑	๓.๙๒	๐.๔๖		
๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความรู้	ชาย	๑๙๗	๔.๐๗	๐.๔๖	๑.๗๕๑	๐.๐๘๑
	หญิง	๒๐๑	๓.๙๙	๐.๔๘		
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม	ชาย	๑๙๗	๔.๐๒	๐.๔๔	๒.๑๖๙*	๐.๐๓๑
	หญิง	๒๐๑	๓.๙๒	๐.๔๖		
รวมทั้งหมด	ชาย	๑๙๗	๓.๙๘	๐.๓๖	๒.๗๘๙*	๐.๐๐๖
	หญิง	๒๐๑	๓.๘๗	๐.๓๕		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่าเกษตรกรที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวมแตกต่างกัน (t = ๒.๗๘๙, Sig. = ๐.๐๐๖) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านความรู้ ไม่แตกต่างกันส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันทุกด้าน

สมมติฐานที่ ๒ เกษตรกรที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามอายุ

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิต เกษตรกรตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตด้านความ พอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๒.๔๓๔ ๑๑๔.๒๑๕	๓ ๓๙๔	๐.๘๑ ๐.๒๙	๒.๘๐*	๐.๐๔๐
	รวม	๑๑๖.๖๔๙	๓๙๗			
๒. การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๑.๖๗๖ ๖๖.๗๙๐	๓ ๓๙๔	๐.๕๕ ๐.๑๗	๓.๒๙*	๐.๐๒๑
	รวม	๖๘.๔๖๕	๓๙๗			
๓. การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตด้านความมีภูมิคุ้มกัน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๐.๒๔๒ ๘๑.๙๖๐	๓ ๓๙๔	๐.๐๘ ๐.๒๐	๐.๓๘	๐.๗๖๒
	รวม	๘๒.๒๐๒	๓๙๗			
๔. การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๑.๔๗๑ ๘๘.๑๘๔	๓ ๓๙๔	๐.๔๙ ๐.๒๒	๒.๑๙	๐.๐๘๙
	รวม	๘๙.๖๕๕	๓๙๗			
๕. การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตด้านคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๐.๒๔๒ ๘๑.๙๖๐	๓ ๓๙๔	๐.๐๘ ๐.๒๐	๐.๓๘	๐.๗๖๒
	รวม	๘๒.๒๐๒	๓๙๗			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม	๐.๗๙๓ ๕๑.๔๖๗	๓ ๓๙๔	๐.๒๖ ๐.๑๓	๒.๐๒	๐.๑๑๐
	รวม	๕๒.๒๖๐	๓๙๗			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่าเกษตรกรที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ($F = ๒.๐๒$, $Sig. = ๐.๑๑๐$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกษตรกรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขา

จังหวัดพิจิตร ด้านความพอประมาณและด้านความมีเหตุผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วน ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผลโดยวิธีผลต่าง นัยสำคัญน้อยที่สุด(Least Significant Difference : LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๐

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด จำแนกตามกลุ่มอายุ ด้านความพอประมาณ (LSD)

(n = ๓๙๘)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๓๙ ปี	๔๐-๕๐ ปี	มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๙	๓.๖๙	๓.๗๔	๓.๘๘
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓.๗๙	-	๐.๑๐	๐.๐๕	-๐.๐๙
๓๐-๓๙ ปี	๓.๖๙	-	-	-๐.๐๕	-๐.๑๙*
๔๐-๕๐ ปี	๓.๗๔	-	-	-	-๐.๑๔*
มากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๘๘	-	-	-	-

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวม มากกว่าอายุ ๓๐-๓๙ ปี, ๔๐-๕๐ ปี และอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป อายุ ๓๐-๓๙ ปี และ ๔๐-๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร น้อยกว่าเกษตรกรอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

อายุ ๓๐-๓๙ ปี, อายุ ๔๐-๕๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร น้อยกว่าผู้มีอายุมากกว่า ๕๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด จำแนกตามกลุ่มอายุ ด้านความมีเหตุผล (LSD)

(n = ๓๙๘)

อายุ	$\bar{X}$	อายุ			
		ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๓๐-๓๙ ปี	๔๐-๕๐ ปี	มากกว่า ๕๐ ปี
		๔.๐๒	๓.๘๕	๓.๗๘	๓.๙๐
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๔.๐๒	-	๐.๑๖	๐.๒๓*	๐.๑๑
๓๐-๓๙ ปี	๓.๘๕	-	-	๐.๐๖	-๐.๐๕
๔๐-๕๐ ปี	๓.๗๘	-	-	-	-๐.๑๒
มากกว่า ๕๐ ปี ขึ้นไป	๓.๙๐	-	-	-	-

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวม มากกว่าอายุ ๔๐-๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๓ เกษตรกรที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๒.๖๑๒ ๑๑๔.๐๓๗ ๑๑๖.๖๔๙	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๖๕๓ ๐.๒๙๐	๒.๒๕๑	๐.๐๖๓
๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๐.๕๖๐ ๖๗.๙๐๕ ๖๘.๔๖๕	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๑๔๐ ๐.๑๗๓	๐.๘๑๐	๐.๕๑๙
๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีภูมิคุ้มกัน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๕๓๖ ๘๐.๖๖๗ ๘๒.๒๐๒	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๓๘๔ ๐.๒๐๕	๑.๘๗๐	๐.๑๑๕
๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๘๙๕ ๘๗.๗๖๐ ๘๙.๖๕๕	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๔๗๔ ๐.๒๒๓	๒.๑๒๒	๐.๐๗๗
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๕๓๖ ๘๐.๖๖๗ ๘๒.๒๐๒	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๓๘๔ ๐.๒๐๕	๑.๘๗๐	๐.๑๑๕
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๕๔	๔	๐.๓๑๓	๒.๔๑๕*	๐.๐๔๘
	ภายในกลุ่ม	๕๑.๐๐๖	๓๙๓	๐.๑๓๐		
	รวม	๕๒.๒๖๐	๓๙๗			

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่าเกษตรกรที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวมแตกต่างกัน (sig. = ๐.๐๔๘) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความพอประมาณ และด้านความมีเหตุผล ด้านความมีภูมิคุ้มกัน ด้านความรู้ และ ด้านคุณธรรม ไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยรวมโดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด จำแนกตามกลุ่มระดับการศึกษา โดยรวม (LSD)

(n = ๓๙๘)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ระดับการศึกษา				
		ประถม ศึกษา	มัธยมศึกษา	ปวช.	ปวส.	ปริญญาตรีขึ้นไป
		๓.๙๖	๓.๘๗	๓.๘๙	๓.๗๓	๔.๑๑
ประถมศึกษา	๓.๙๖	-	๐.๐๙*	๐.๐๗	๐.๒๓*	-๐.๑๕
มัธยมศึกษา	๓.๘๗	-	-	-๐.๐๒	๐.๑๔	-๐.๒๔
ปวช.	๓.๘๙	-	-	-	๐.๑๖	-๐.๒๒
ปวส.	๓.๗๓	-	-	-	-	-๐.๓๘
ปริญญาตรีขึ้นไป	๔.๑๑	-	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสาขาจังหวัดพิจิตร ระดับการศึกษาโดยรวม มากกว่า ระดับมัธยม และระดับปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัดพิจิตรแตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = ๓๙๘)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความพอประมาณ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๔.๒๙๗ ๑๑๒.๓๕๒ ๑๑๖.๖๔๙	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๑.๐๗๔ ๐.๒๘๖	๓.๗๕๘**	๐.๐๐๕
๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีเหตุผล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๑.๓๗๒ ๖๗.๐๙๓ ๖๘.๔๖๕	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๓๔๓ ๐.๑๗๑	๒.๐๐๙	๐.๐๙๒
๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความมีภูมิคุ้มกัน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๓.๕๓๔ ๗๘.๖๖๘ ๘๒.๒๐๒	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๘๘๔ ๐.๒๐๐	๔.๔๑๔**	๐.๐๐๒
๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๔.๑๒๕ ๘๕.๕๓๐ ๘๙.๖๕๕	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๑.๐๓๑ ๐.๒๑๘	๔.๗๓๘**	๐.๐๐๑
๕. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๓.๕๓๔ ๗๘.๖๖๘ ๘๒.๒๐๒	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๘๘๔ ๐.๒๐๐	๔.๔๑๔**	๐.๐๐๒
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๒.๙๓๐ ๔๙.๓๓๐ ๕๒.๒๖๐	๔ ๓๙๓ ๓๙๗	๐.๗๓๒ ๐.๑๒๖	๕.๘๓๕**	๐.๐๐๐

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร โดยรวมแตกต่างกัน (sig. = ๐.๐๐๐) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความมีเหตุผลไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานการวิจัย ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันทุกด้าน

ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยรวมโดยวิธีผลต่าง นัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๕ - ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม (LSD)

(n = ๓๙๘)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน				
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๐๐	๓.๘๙	๓.๘๑	๓.๖๕	๔.๓๖
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๔.๐๐	-	๐.๑๑*	๐.๑๙*	๐.๓๕*	-๐.๓๖
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๙	-	-	๐.๐๘	๐.๒๔*	-๐.๔๗
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๑	-	-	-	๐.๑๖	-๐.๕๕*
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๕	-	-	-	-	-๐.๗๑*
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๓๖	-	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาทมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรโดยรวม มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท, ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท, ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท น้อยกว่า ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท และเกษตรกรที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท, ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร น้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๖ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านความพอประมาณ (LSD)

(n = ๓๙๘)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน				
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๓.๙๐	๓.๗๒	๓.๖๙	๓.๕๖	๔.๑๔
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๓.๙๐	-	๐.๑๘*	๐.๒๑*	๐.๓๔*	-๐.๒๔
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๒	-	-	๐.๐๓	๐.๑๖	-๐.๔๒
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๙	-	-	-	๐.๑๓	-๐.๔๕
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๕๖	-	-	-	-	-๐.๕๘
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๑๔	-	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่าเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรด้านความพอประมาณมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท, ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท, และ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๗ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (LSD)

(n = ๓๙๘)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน				
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๐๓	๓.๙๗	๓.๘๐	๓.๖๔	๔.๔๓
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๔.๐๓	-	๐.๐๖	๐.๒๓*	๐.๓๙*	-๐.๔๐
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๗	-	-	๐.๑๗*	๐.๓๓*	-๐.๔๖
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๐	-	-	-	๐.๑๖	-๐.๖๓
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-	-	-	-๐.๗๙*
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๔๓	-	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ และ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท, ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรน้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๘ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านความรู้ (LSD)

(n = ๓๙๘)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน				
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๑๒	๓.๙๘	๓.๙๒	๓.๗๖	๔.๗๑
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๔.๑๒	-	๐.๑๔*	๐.๒๐*	๐.๓๖*	-๐.๕๙
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๘	-	-	๐.๐๖	๐.๒๒	-๐.๗๓*
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๒	-	-	-	๐.๑๖	-๐.๗๙*
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๗๖	-	-	-	-	-๐.๙๕*
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๗๑	-	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรด้านความรู้ มากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท, ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาทและ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐, ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ และ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร น้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๙ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด
จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ด้านคุณธรรม (LSD)

(n = ๓๙๘)

รายได้ต่อเดือน	$\bar{X}$	รายได้ต่อเดือน				
		ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป
		๔.๐๓	๓.๙๗	๓.๘๐	๓.๖๔	๔.๔๓
ไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๔.๐๓	-	๐.๐๖	๐.๒๓*	๐.๓๙*	-๐.๔๐
๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๓.๙๗	-	-	๐.๑๗*	๐.๓๓*	-๐.๔๖
๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๓.๘๐	-	-	-	๐.๑๖	-๐.๖๓
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๓.๖๔	-	-	-	-	-๐.๗๙*
มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๔.๔๓	-	-	-	-	-

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐, ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรด้านคุณธรรมมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร น้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้มากกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร

ตารางที่ ๔.๒๐ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านความพอประมาณ (การดำรงชีวิตด้วยความพอดี รู้จักใช้จ่ายอย่างพอดีและไม่สร้างหนี้สินในครัวเรือน)**

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑. เกษตรกรยังใช้สารเคมีในการทำเกษตร ๒. ปัจจุบันค่าครองชีพสูง/รายได้ต่ำ ๓. การดำรงชีวิตของเกษตรกร ยึดถือเทคโนโลยีสมัยใหม่มากเกินไป	๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องช่วยสนับสนุนเพื่อทำกิจกรรมต่างๆที่ก่อให้เกิดความรักและเอื้ออาทรต่อกัน ๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยควบคุม/ดูแลราคาผลผลิตทางการเกษตร ๓. สำนักงานควรมีการกำกับดูแลเกษตรกรเกี่ยวกับการฟื้นฟูอาชีพอย่างใกล้ชิด

ตารางที่ ๔.๒๑ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านความมีเหตุผล (การตัดสินใจในการประกอบอาชีพเป็นไปด้วยความมีเหตุผลโดยคำนึงถึงสภาพ เศรษฐกิจ สังคม ปัจจุบันให้มากที่สุด)**

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑. เกษตรกรมองว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ไม่มั่นคง ราคาผลผลิตไม่แน่นอน ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะปลูกพืชประเภทอื่นนอกเหนือจากที่เกษตรกรเคยปลูก ๓. กำลังแรงงานของเกษตรกร ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เนื่องจากวัยรุ่นส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพอื่นเป็นหลัก	๑. ให้หน่วยงานส่งเสริมขบวนการเพิ่มอำนาจต่อรองในรูปของการรวมกลุ่มองค์กรจังหวัดที่ใกล้เคียง เพื่อเรียกร้องให้เกิดการแก้ปัญหาราคาผลผลิต ๒. หน่วยงานต้องมีทุนให้เกษตรกร กรณีที่สำนักงานเห็นว่าเป็นพืชผลทางเศรษฐกิจจนกว่าจะได้ขายผลผลิต ๓. หน่วยงานต้องให้ความรู้ปลูกฝังกับกลุ่มวัยรุ่นได้เรียนรู้ถึงการประกอบอาชีพเกษตรกรรมด้วยวิถีชีวิตที่พอเพียง ไม่ยึดถือกับกระแสนิยมและวัตถุนิยม

ตารางที่ ๔.๒๒ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความมีภูมิคุ้มกัน (เกษตรกร
มีหลักคิดและทักษะเบื้องต้นการผลิตเองใช้เองเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและ
รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า)

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑. เกษตรกรส่วนมาก เน้นการผลิตเพื่อการค้ามากกว่าผลิตเองใช้เอง ๒. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ต้องใช้อุปกรณ์ในการแปรรูปราคาสูง ๓. ขาดตลาดรองรับผลิตภัณฑ์การแปรรูปของเกษตรกรที่แน่นอน	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตในสิ่งที่ต้องบริโภคใช้สอยในครัวเรือนหรือในชุมชน หรือการบริโภคในสิ่งที่ชุมชนผลิตได้เอง ไม่ต้องซื้อหาจากภายนอก ๒. หน่วยงานควรจัดหาอุปกรณ์ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้เกษตรกร ๓. หน่วยงานควรจัดหาตลาดรองรับผลิตภัณฑ์การแปรรูปของเกษตรกร

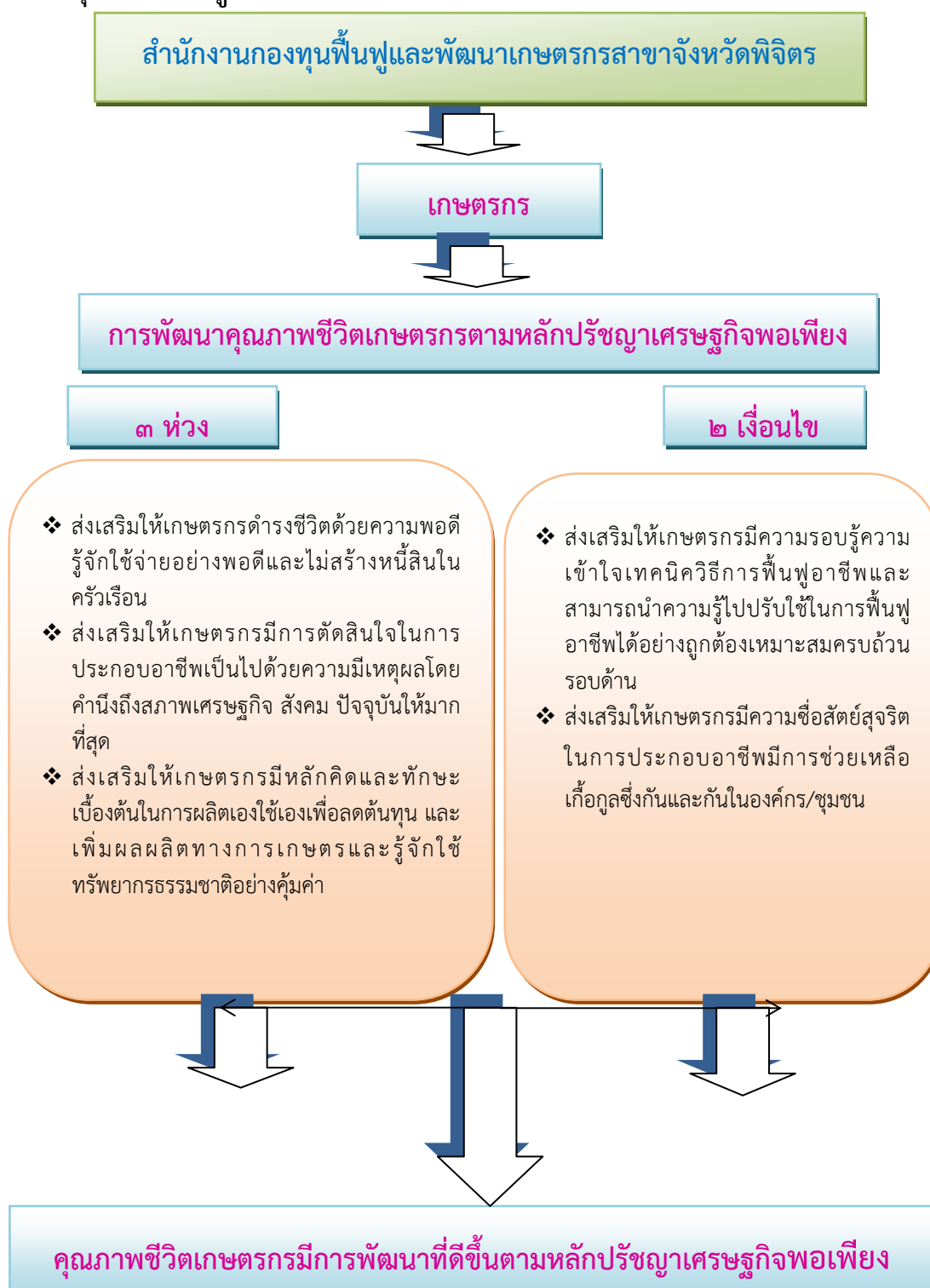
ตารางที่ ๔.๒๓ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความรู้ (มีความรอบรู้ความ
เข้าใจเทคนิควิธีการฟื้นฟูอาชีพและสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการฟื้นฟูอาชีพได้อย่างถูกต้อง
เหมาะสมครบถ้วนรอบด้าน)

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑. เกษตรกรนำวิธีการผลิตยุคสมัยใหม่มาใช้มาก เกินไป ไม่ได้คำนึงถึงวิธีผลิตแบบภูมิปัญญา ชาวบ้าน ๒. เกษตรกรใช้เครื่องทุ่นแรง ทำให้ต้นทุนการ ผลิตสูง ๓. เกษตรกรบางส่วนไม่พร้อม ที่จะปรับเปลี่ยน กระบวนการคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	๑. หน่วยงานควรเน้นหลักสูตรการปฏิบัติให้เห็น ผลจริงตามภูมิปัญญาชาวบ้าน ตั้งแต่ขั้นแรก จนถึงขั้นเก็บเกี่ยวผลผลิตมากกว่าทฤษฎี ๒. หน่วยงานควรจัดหาปัจจัยการผลิต เช่นเครื่อง ทุ่นแรงให้เกษตรกรเช่าในราคาที่ต่ำกว่า ท้องตลาด ๓. หน่วยงานต้องจัดทำโครงการหรือจัดตั้งคณะ เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ความรู้เกษตรกร เห็นความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงอย่าง สม่ำเสมอ

ตารางที่ ๔.๒๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร **ด้านคุณธรรม (มีความซื่อสัตย์
สุจริตในการประกอบอาชีพมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในองค์กรและชุมชน)**

ปัญหา อุปสรรค	แนวทางแก้ไข
๑. เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกัน จึงเป็นเหตุให้ต่างคนต่างทำมาหากิน ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร เพื่อการค้า ซึ่งหวังผลกำไรเป็นส่วนใหญ่ ๓. ผู้นำองค์กรขาดการประสานงานกับสมาชิก องค์กรเกษตรกร ทำให้องค์กรขาดความ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน	๑. ส่งเสริมให้มีโครงการที่ได้ร่วมมือร่วมแรงกัน ทำในชุมชน ให้เกษตรกรตระหนักถึงความ ซื่อสัตย์ในการประกอบอาชีพและให้มีความ อดทน ความพากเพียรและประกอบอาชีพด้วย ความตั้งใจจึงจะพบกับความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพ ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มในการผลิตและ จำหน่ายสินค้าเกษตร ๓. หน่วยงานต้องประสานงานกับผู้นำองค์กรและ สมาชิกและจัดให้มีโครงการร่วมมือร่วมใจกันใน องค์กร/ชุมชนอยู่เสมอ

๔.๕ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

แผนภาพที่ ๔.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร

จากแผนภาพที่ ๔.๕ อธิบายได้ดังนี้ สำนักงานต้องมีแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับคือ ๑.ระดับเกษตรกรและครัวเรือน ๒. ระดับองค์กรและชุมชน

๑. ในระดับเกษตรกรและครัวเรือน

๑.๑ เกษตรกรควรยึดหลักสายกลางในการดำรงวิถีชีวิต คือ พอเพียง พอประมาณอย่างมีเหตุผล มีปัญญา มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันโลก

๑.๒ ยึดมั่นในหลักคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติ คือ มีศีลธรรมไม่โลภ ไม่เบียดเบียน สันโดษ และให้คุณค่าต่อการพัฒนาภายใน คือ จิตใจ มากกว่าภายนอก คือวัตถุ

๑.๓ ดำรงตนอยู่ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เกื้อกูล สมานฉันท์ และรู้จักสามัคคีตลอดจนให้ความร่วมมือในกิจกรรมของชุมชน

๑.๔ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ซื่อสัตย์ สุจริต และละเว้นความชั่วและบาปทั้งปวง

๑.๕ ขยันหมั่นเพียรในสัมมาอาชีพ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบสานวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศน์ส่วนรวมไว้ให้ยั่งยืน

๑.๖ ลด ละ เลิก การเสพย์และการใช้จ่ายในสินค้าและบริการที่กระตุ้นกิเลสและความโลภ ในระบบวัตถุนิยม และบริโภคนิยมแต่ใช้จ่ายอย่างพอประมาณและมีดุลยภาพไม่ทำให้ชีวิตแร้นแค้นฟืดเคืองจนเกินไป

๒. ระดับองค์กรและชุมชน

๒.๑ สร้างรากฐานความมั่นคง แข็งแรง ในชุมชน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยไม่เร่งรัดพัฒนากิจกรรมที่เน้นผลได้ทางวัตถุ อันเป็นการส่งเสริมความโลภ ความเห็นแก่ตัวและทำลายทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์

๒.๒ เร่งสร้างระบบการรวมตัวกันของคนในชุมชน ในกิจกรรมทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นกำลังในการปกป้องสิทธิ ส่วนได้เสีย และผลกระทบจากภายนอกที่จะแพร่ขยายเข้าสู่ชุมชนตลอดจนความไม่เป็นธรรมและ เอาเปรียบต่างๆ

๒.๓ วางระบบเศรษฐกิจพอเพียงในระดับชุมชนโดยเน้น “ทำเพื่อกินเพื่ออยู่” และให้ “พอมี - พอกิน” เป็นฐานเบื้องต้น ก่อนที่จะนำเสนอเกินออกจำหน่าย การเกษตรกรรมนั้นให้เน้นเรื่อง การเกษตรกรรมแบบผสมผสาน และละเว้นปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงที่มีผลกระทบกับสภาพแวดล้อม

๒.๔ สร้างสังคมสมานฉันท์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ขึ้นในชุมชนรื้อฟื้นวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่ดีงาม และฟื้นฟูพระศาสนาเพื่อให้เป็นหลักที่พึ่งทางใจแก่ชุมชน

๒.๕ สร้างองค์ความรู้ใหม่ในระบบการศึกษาของชุมชนโดยไม่แยกคนออกจากระบบวิถีชีวิตและธรรมชาติ และไม่เน้นแค่การศึกษาแบบท่องจำและเพื่อการเอาตัวรอดในสถานศึกษาโดยไม่เข้าใจโลก ชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมรอบตัว

๒.๖ รวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มผู้ประกอบการหรือสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อกำหนดหลักและวิธีการในการต่อรองผลประโยชน์ จากผลผลิตอย่างเป็นธรรมและเพื่อช่วยปกป้องการเอาเปรียบจากภายนอกชุมชน

สรุปผลการวิจัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ทั้งหมด ๕ ด้าน ผลการวิจัยพบว่า ลำดับที่มากที่สุดคือ

๑. **เงื่อนไขความรู้** กล่าวคือ ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = ๔.๐๓$

๒. **ด้านภูมิคุ้มกันและเงื่อนไขคุณธรรม** ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร อยู่ในระดับเท่ากันคือในระดับมากที่สุดค่า $\bar{X} = ๓.๙๗$

๓. **ด้านความมีเหตุผล** ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตรด้านความมีเหตุผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่า $\bar{X} = ๓.๘๕$

๔. **ด้านความพอประมาณ** ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการพัฒนาคุณภาพคุณภาพชีวิตเกษตรกรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรสาขาจังหวัดพิจิตร ด้านความพอประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่า $\bar{X} = ๓.๘๐$